
I.

Uvod

—

U raspravama o strategijama razvoja cjelokupnog sustava obrazovanja u Hrvatskoj – od predškolskog preko osnovnoškolskog, srednjoškolskog do visokoškolskog – zagovornici nekoliko glavnih modela prema kojima bi se naš obrazovni sustav trebao razvijati, pozivaju se na potrebu usklađivanja, “harmonizacije”, našeg obrazovnog sustava sa sustavima obrazovanja u razvijenim zemljama Europe.

Moglo bi se pretpostaviti da razvijena Europa ima jedinstven sustav obrazovanja u koji se Hrvatska, a i ostale tranzicijske zemlje trebaju samo uključiti.

Međutim, takva pretpostavka potpuno je netočna. Između svih zemalja Europe, pa tako i između 15 zemalja uključenih u Europsku uniju, još uvijek postoje vrlo značajne razlike u brojnim područjima društvenog života, a posebice u području obrazovanja.

Europskim zemljama zajedničko je upravo prevladavajuće nezadovoljstvo s vlastitim sustavima obrazovanja. Ono proizlazi iz neusklađenosti sustava obrazovanja s novim potrebama i brzim društvenim promjenama, bez obzira jesu li te promjene uvjetovane procesima tranzicije karakterističnim za bivše socijalističke zemlje ili promjenama svojstvenim prelasku iz industrijskog u postindustrijsko društvo u razvijenim europskim zemljama. Težnja k novim modelima obrazovanja, bolje prilagođenim potrebama za novim

vrstama znanja potiče korjenite reforme postojećih obrazovnih sustava u gotovo svim europskim zemljama.

Usklađivanje hrvatskog obrazovanja s europskim zato ne znači prihvaćanje nekog postojećeg, univerzalnog europskog modela obrazovanja jer takav niti ne postoji, već ulaganje napora da se u suradnji sa stručnjacima europskih zemalja uključimo u težak i stalan proces usklađivanja i razvoja obrazovnih sustava, a u cilju stvaranja optimalnog modela obrazovanja i *kreiranja europskog obrazovnog prostora*.

Radi se dakle o dugotrajnom procesu tijekom kojega moramo prepoznati dobre i loše strane tuđih obrazovnih sustava, analizirati specifičnosti, prednosti i nedostatke vlastitog obrazovnog sustava te kreirati obrazovni prostor u kojemu će postojati uzajamno prepoznavanje i priznavanje kvalifikacija i kompetencija, diploma, zvanja i titula, uz veću mogućnost protočnosti raznolikih ideja, znanja i ljudi.

Okvirna načela, sadržaj i trajanje procesa usklađivanja obrazovnih sustava europskih zemalja, određeni su dokumentom koji su potpisali ministri većine europskih zemalja – tzv. *Bolonjskom deklaracijom*. Bolonjska deklaracije predviđa rok od deset godina tijekom kojega bi se sustavi obrazovanja europskih zemalja trebali razviti u okviru jedinstvenog europskog obrazovnog prostora.

Hoće li se i Hrvatska naći u tom europskom prostoru, i time dobiti veću priliku za priključivanje europskim tokovima, ovisi najviše o nama samima, tj. o naporima koje ćemo u tom cilju sami tijekom predviđenog razdoblja poduzimati. Ovaj djelomičan prikaz sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj i europskim zemljama, jedan je od takvih napora.